

GRAAFSTRA OOSTERWOLDE

‘Service is rode draad’

Met veertig man personeel is Graafstra Oosterwolde een van de grotere mechanisatiebedrijven in de bloembollensector. De grote groei ging gelijk op met de opkomst van de lelieteelt in Noord-oost Nederland. “Voor die tijd had ik nooit van bollen gehoord”, zegt oprichter Albert Graafstra (61). Tegenwoordig is zo’n 50 procent van de omzet bloembollen-gerelateerd.

Tekst en foto’s: Gerrit Wildenbeest

Voor het begin van Graafstra Oosterwolde (www.graafstra.nl) moeten we terug naar de jaren zeventig toen de broers Rinnie en Alle Graafstra het akkerbouw- en loonbedrijf in Elsloo van hun ouders overnamen. Albert bleef eerst nog werkzaam als technisch tekenaar bij Cebeco Handelsraad in Steenwijk – ‘ik heb hun eerste hydraulische spuit nog getekend’ – maar besloot in 1979 samen met de broers nog een bedrijf te beginnen, waar hij zich ging richten op het maken van stalen spanten en het zelf bouwen van kilverbakken als aanvulling op de ietwat stagnerende grondverzetpoot. Van het een kwam het ander, een boer kwam met de vraag om een maaimachine te repareren. “Voor je het weet zaten we tot over onze oren in het landbouwmechanisatiewerk”. Met al spoedig zes mensen in dienst werd de constructie- en landbouwmechanisatie steeds meer een hoofdactiviteit.

Graafstra is sinds 1986 gevestigd aan de Venekoterweg in Oosterwolde

In 1986 verhuisde het bedrijf onder leiding van Albert naar de huidige locatie aan de Venekoterweg in Oosterwolde.

LELIETEELT

Een forse groei-impuls kreeg het bedrijf met de opkomst van de lelieteelt in Noordoost Nederland, waarvan Jacob Douwe Dokter een van de grote animators was. “Hij vroeg of we voor hem

een bollenrooimachine kon bouwen”, herinnert Albert zich. “Voor die tijd had ik nog nooit van bollen gehoord”. Dat veranderde snel, er waren in de jaren negentig wel seizoenen dat Graafstra 17 bollenrooiers verkocht. “Door hun betere geschiktheid voor de zwaardere gronden hier, onderscheiden onze rooiers zich van die van de gevestigde orde in Noord-Holland”. Een andere hit waren de Van Dijke-spoelmachines, waarvan er in de hoogtijdagen soms tientallen werden verkocht. In 1998 nam Albert de aandelen van zijn broers Rinnie en Alle over; in datzelfde jaar trad zijn vrouw Hennie toe tot de directie. In 2002 kwam zoon Jarmo (32) in het bedrijf, vorig jaar gevolgd door broer Onno (31). In 2011 werd het onderkomen aan de Venekoterweg gemoderniseerd en uitgebreid. Heden ten dage zorgen de bloembollen, hoofdzakelijk lelies, voor ongeveer 50 procent van de omzet. Daarbij is Graafstra allang niet meer alleen afhankelijk van de regio Noordoost Nederland. Graafstra-machines draaien tot in Limburg, hoewel er – in de woorden van Albert – bij wijze van spreken ‘wel 400 mechanisatiebedrijven tussen zitten’. Sinds in 1999 de eerste bollenmachines naar Chili gingen, is ook het buitenland een groeiemarkt. Chili, Nieuw-Zeeland, Zuid-Frankrijk, overal vind je tegenwoordig Graafstra-machines. Dat Onno een jaar bij een Nieuw-Zeelands bloembollenbedrijf werkte, heeft de afzet daar zeker niet verkeerd gedaan. De geschiktheid voor de wat zwaardere gronden, geeft de Graafstra-machines ook in deze buitenlanden een voorsprong, stelt Onno. Een bijkomend voordeel is dat het Zuidelijk Halfrond een tegengesteld seizoen kent, wat de continuïteit in de arbeidsfilm ten goede komt. “Het hele jaar is nu één piek, we werken soms gelijktijdig aan een rooimachine voor hier en een plantmachine voor het Zuidelijke Halfrond.”

MAGAZIJN

“Wat we ook voor hebben op de concurrentie is dat we het hele bollentraject kunnen mechaniseren: planten, rooien, stortbak en de complete spoelapparatuur om het product schoon in de kisten te krijgen, hebben we in huis. Daarbij zijn we heel servicegericht, dat is onze rode draad. Behalve ons grote magazijn hier, hebben we in Limburg en Noord-Holland een container staan die als magazijn is ingericht. Daardoor blijven de lijnen kort. Is er een pomp kapot, wij hebben meteen een andere”. Was Graafstra wat betreft de leliemechanisatie in het begin vooral op ‘buiten’ gericht, met de komst van Frans Homan in 2010 heeft het bedrijf een enorme vrucht aan ervaring in

Frame van een AGRA-plantmachine voor een opdrachtgever uit Tasmanië

Onno, Albert, Frans en Jarno bij een nieuwe AGRA-kopmachine

de verwerking binnen gehaald. Voor de lelie/bloembollensector is Graafstra naast de Van Dijke-spoellijnen dealer van de Van Dijke-Bercomex-aquagrader, Miedema-bollenstortbunkers en Grimme-bollenrooiers. Voor de algemene mechanisatie zijn er dealerschappen van Valtra- en Massey Ferguson-tractoren en oogstmachines. Vaak zijn het meer dan dealerschappen. Zo worden de Grimme's en Miedema's door Graafstra omgebouwd voor de bollensector. "We bouwen mee", zegt Albert. Onder de merknaam AGRA brengt Graafstra ook eigen bloembollenmachines op de markt: plantmachines, kopmachines, beddenfrezers, strooiers, stelentrekken, afslagapparaten en zeefunits. Ook worden er nog steeds AGRA-kilverbakken gemaakt. Hoe belangrijk de bollensector voor Graafstra ook is, voor de continuïteit van het bedrijf en de intussen veertig vaste medewerkers, is het te zeer afhankelijk zijn van één bedrijfstak risicovol. Vandaar dat het bedrijf ook leunt op andere, niet-agrarische poten, zoals geveltechniek, een tuin- en parkafdeling, en de staalconstructie. Omdat Albert zich in de loop van de jaren vooral richtte op de bollensector, was deze laatste tak een beetje in het gedrang gekomen, maar met de komst van Jarno staat die weer volop in de picture. Bijzondere maten stalen kozijnen en deuren zijn hun specialisme, waardoor ze bijvoorbeeld regelmatig opdraven voor opdrachten in gevangenissen of voor rijkere villabewoners voor wie geld geen issue is. Het is een tak die weinig gevoelig is voor de economische crisis, en dat komt in deze tijd goed van pas. Een opvallend bedrijfs onderdeel is de zeer ruim gesorteerde winkel voor de particulier die op zoek is naar

echte kwaliteit. "Voor een goedkoop maaimachineetje voor een paar vierkante meter, kun je beter naar de Gamma, al repareren we die wel". De winkel loopt zelfs zo goed, dat er binnenkort een uitbreiding voor bedrijfskleding bij komt.

OVERDRACHT

Gezien hun brede basis zijn ze niet zo bezorgd over de huidige crisis in het lelievak. Natuurlijk, ook zij merken dat veel leliekwekers even een pas op de plaats maken. Maar altijd zijn er weer nieuwe kansen en ontwikkelingen. De Aquagrader mag dan hier en daar wat negatief in het daglicht staan als verspreider van

het PIAM-virus, de gewenste scheiding van plantgoed en leverbaar vraagt ook weer extra investeringen in het spoelgebeuren, zegt Frans Homan. De komende jaren zullen vooral in het teken staan van de verdere overdracht van het bedrijf aan Jarno en Onno. "De jongeren moeten nu, gesteund door Frans, de handschoen oppakken", zegt Albert. Zelf is hij nog niet van plan om zich terug te trekken, al is er geleidelijk wel meer tijd voor zijn grote hobby motorrijden. Het verschil tussen vroeger en nu maakt hij niet groter dan het is. "Het bedrijf nu is helemaal niet zoveel anders als toen we nog met vijf mensen werkten. De kunst is om je mensen te motiveren".

De winkel